



ALLES
OVER DE
EINDTOETS

een
spannend
jaar!

V

**HANDIGE GIDS
VOOR OUDERS**
groep 8

heutink
voor thuis.



INHOUD

Een spannend jaar	03
De verplichte eindtoets in groep 8	04
Het schooladvies	05
Zes verschillende eindtoetsen	07
Zes eindtoetsen	08
Centrale eindtoets	10
Route8	12
IEP Eindtoets	14
Dia-eindtoets	16
AMN Eindtoets	17
Oefenen of niet?	19
Dyslexie, dyscalculie en kleurenblindheid	20
Tips voor de toets	21

EEN SPANNEND JAAR

GROEP 8 IS EEN SPANNEND JAAR. NIET ALLEEN VOOR DE KINDEREN, MAAR OOK VOOR OUDERS. NA ACHT JAAR SAMEN OP DE BASISCHOOL WAAIERT DE GROEP UIT NAAR VERSCHILLENDE MIDDELBARE SCHOLEN. NIVEAUVERSCHILLEN WORDEN NADRUKKELIJKER BENOEMD EN KOMEN TOT UTING IN HET SCHOOLADVIES.

Bovendien maken alle kinderen in groep 8 tussen half april en half mei een officiële eindtoets. Die meet wat je kind heeft geleerd op de basisschool. Vaak wordt de eindtoets nog 'de Cito-toets' genoemd, maar eigenlijk klopt dat niet meer. Er zijn namelijk wel zes verschillende eindtoetsen die de school mag kiezen. Scholen kiezen de eindtoets die het beste bij ze past.

Als ouder van een kind in groep 8, heb je ongetwijfeld veel vragen. Hoe komt het schooladvies tot stand? Welke rol speelt de uitslag van de eindtoets? Wat moet ik me precies voorstellen bij zo'n verplichte eindtoets? En heeft het zin om ervoor te oefenen?

Het antwoord op al die vragen vind je in dit boekje. Je leest over de verschillen tussen de zes eindtoetsen, zowel inhoudelijk als wat betreft manier van afnemen. Over hoe de scores worden gepresenteerd en hoe je die moet interpreteren. Over hoe er wordt omgegaan met kinderen die bijvoorbeeld dyslectisch of kleurenblind zijn.

Natuurlijk krijg je ook tips over hoe je kind zich het beste kan voorbereiden op de eindtoets en wat je als ouder kunt doen. De allerbelangrijkste tip: relax en heb vertrouwen in je kind, dan komt het helemaal goed.



DE VERPLICHTE EINDTOETS IN GROEP 8

STEEDS MEER KEUZE IN TOETSEN

ALLE SCHOLEN ZIJN VERPLICHT OM DE LEERLINGEN IN GROEP 8 EEN EINDTOETS AF TE NEMEN. ER ZIJN ZES EINDTOETSEN DIE SCHOLEN MOGEN GEBUIKEN. DE BEKENDE CITO-TOETS VERLIEST STEEDS MEER TERREIN.

CONCURRENTIE VOOR CENTRALE EINDTOETS

Scholen mogen zelf kiezen welke eindtoets ze gebruiken, als het maar een eindtoets is die door het ministerie is goedgekeurd. In het schooljaar 2017-2018 zijn er zes goedgekeurde eindtoetsen: de centrale eindtoets (gemaakt door Cito), Route8, de IEP Eindtoets, de Dia-eindtoets, de AMN Eindtoets en de CESAN Eindtoets.

De toetsen worden verderop uitgebreid besproken. Steeds meer scholen kiezen voor een van de andere toetsen dan de centrale eindtoets. In het eerste jaar werd op 95 procent van de scholen 'gewoon' de centrale eindtoetst afgenomen. Vorig jaar koos 40 procent van de basisscholen al voor een van de andere toetsen.

Voor de papieren eindtoets van IEP is populair. Maar liefst een op de drie scholen heeft dit jaar gekozen voor deze eindtoets. Voor de Cesan-eindtoets was de animo zo gering dat Cesan, in overleg met het Ministerie van Onderwijs, heeft besloten de toets dit jaar niet af te nemen.

EINDTOETS NÁ HET SCHOOLADVIES: MINDER STRESS

De eindtoets wordt afgenomen tussen half april en half mei. Dat is een paar maanden nadat het schooladvies is geformuleerd. Dat haalt een hoop druk van de ketel. Je kind heeft niets meer te verliezen bij de eindtoets, omdat is afgesproken dat het schooladvies niet naar beneden wordt bijgesteld mocht je kind de toets slechtmaken. Andersom wel: scoort

je kind beduidend hoger op de eindtoets dan het afgegeven schooladvies, dan kan het schooladvies alsnog naar boven worden bijgesteld.

KRITIEK OP DE OUDE SITUATIE

De verplichte eindtoets is in 2015 ingevoerd na jarenlange kritiek op de oude Cito-toets in groep 8. Deze eindtoets in februari was niet verplicht, maar werd op zo'n 85 procent van alle basisscholen afgenomen. De Cito-toets had als doel te meten hoe ver een kind was in vergelijking met leeftijdsgenoten. Het was dus geen toets waarvoor je kon slagen of zakken.

De laatste jaren kwam er echter steeds meer kritiek. Cito-scores gingen hun eigen leven leiden en kregen een steeds grotere rol bij de doorverwijzing en toelating op het voortgezet onderwijs. Met alle gevolgen van dien. Steeds meer kinderen kregen last van stress, door de druk die ze voelden van ouders of leerkrachten. Juffen en meesters op hun beurt vonden het onterecht dat de score van de Cito-toets, niet meer dan een momentopname, zwaarder woog bij de toelating tot het voortgezet onderwijs dan hun eigen afgewogen advies.

NIET ALLE KINDEREN MOETEN DE EINDTOETS MAKEN

Scholen moeten verplicht een eindtoets afnemen in groep 8, maar sommige kinderen hoeven die niet te maken. Het gaat om leerlingen die zeer moeilijk lerend zijn en kinderen die meervoudig gehandicapt zijn. Ook kinderen die korter dan vier jaar in Nederland wonen en de taal nog niet voldoende beheersen, hoeven de eindtoets niet te maken (het mag het wel). Zit je kind op het speciaal onderwijs, dan is het ook niet verplicht de eindtoets te maken.

HET SCHOOLADVIES

WELKE REGELS GELDEN ER VOOR HET SCHOOLADVIES?

IN GROEP 8 KRIJGT JE KIND EEN SCHOOLADVIES VOOR DE OVERGANG NAAR DE MIDDELBARE SCHOOL. DAT IS EEN BELANGRIJK MOMENT IN DE SCHOOLLOOPBAAN. SINDS TWEE JAAR GELDEN ER NIEUWE REGELS VOOR HET SCHOOLADVIES EN DE TOELATING TOT HET VOORTGEZET ONDERWIJS. DAAROVER BESTAAT NOG WEL ONDUIDELIJKHEID, SOMS OOK BIJ SCHOLEN. OP DEZE PAGINA'S KUN JE LEZEN HOE HET PRECIES ZIT.



motivatie om te leren, ondersteuning vanuit de thuis-situatie, de sociale en emotionele ontwikkeling van je kind, aanleg en interesse worden meegenomen. Sommige scholen laten de leerlingen een vragenlijst invullen om zicht te krijgen op hun zelfbeeld en motivatie. De leerkracht in groep 8 gaat niet in zijn of haar eentje over het schooladvies. Ook de intern begeleider, leraren die je kind eerder in de klas hebben gehad en de directeur buigen zich erover.

UITGAAN VAN KANSEN

Het schooladvies van de basisschool bepaalt naar welk niveau je kind kan in het voortgezet onderwijs. Het schooladvies is bindend. Dat wil zeggen: de middelbare school moet je kind toelaten op het niveau van het schooladvies. Een hoger niveau mag ook. Een kind lager plaatsen dan het schooladvies mag alleen wanneer ouders en leerlingen daar zelf om vragen. De regels voor het schooladvies en de toelating gaan dus uit van kansen voor kinderen. Kinderen krijgen de gelegenheid om op de middelbare school het geadviseerde niveau te proberen en te bewijzen dat ze een bepaald niveau aankunnen. In het verleden lieten scholen het vaak van de Cito-score afhangen of ze een kind daadwerkelijk toelieten. Dat kan nu dus niet meer.

HOE KOMT HET SCHOOLADVIES TOT STAND?

Bij het schooladvies kijkt de school naar de ontwikkeling en de prestaties van je kind door de jaren heen. Ook zaken als concentratie, zelfstandigheid, inzet,

AFSPRAKEN MOGEN WEL

In veel regio's hebben het voortgezet onderwijs en de basisscholen afspraken voor het bepalen van schooladviezen. In deze zogeheten plaatsingswijzers wordt meestal gekeken naar de resultaten op de Cito-toetsen (van het leerlingvolgstelsysteem) vanaf groep 6 of 7. Vooral rekenen en begrijpend lezen wegen zwaar. Ook de entreetoets in groep 7 kan meewegen en in sommige gevallen wordt een extra toets afgenomen, zoals de NIO-toets. Een plaatsingswijzer moet altijd leiden tot een dubbelvoudig schooladvies.

AANVULLENDE EISEN MOGEN NIET

Plaatsingswijzers kunnen zowel scholen als ouders duidelijkheid bieden. Het is echter belangrijk om te weten dat ze een hulpmiddel zijn voor de basisschool en niet door de middelbare school als verkapte toelatingseis mogen worden gebruikt. Met andere woorden: als de basisschool besluit om een ander schooladvies te geven dan je op grond van de plaatsingswijzer zou verwachten, dan heeft de middelbare school dat simpelweg te accepteren.

ENKEL- OF DUBBELVOUDIG ADVIES

De basisschool moet aangeven welk schoolniveau het beste bij je kind past. Soms is dat heel duidelijk, soms komen er twee niveaus in aanmerking. In het eerste geval zal je kind een 'enkelvoudig advies' krijgen, bijvoorbeeld havo. In het tweede geval kan de basisschool een schooladvies voor twee schoolsoorten geven, een 'dubbelvoudig schooladvies'. Bijvoorbeeld: vmbo-tl/havo of havo/vwo.

De middelbare school moet een kind dat havo-advies krijgt minimaal op havo-niveau plaatsen. Als de school een vmbo-tl/havo-klas, een havo-klas en een havo/vwo-klas heeft, mag de school wel zelf bepalen in welk van deze drie klassen jouw kind wordt geplaatst.

De school mag je kind echter niet weigeren op het hoogste niveau van het schooladvies. De overheid is een groot voorstander van een meervoudig schooladvies en dringt er bij scholen extra op aan om dubbelvoudige schooladviezen te geven. Niet voor alle

leerlingen in groep 8 is immers al helemaal duidelijk welke schoolsoort voor hen het meest geschikt is. Deze kinderen hebben baat bij een meervoudig schooladvies van de basisschool, zodat zij in het voortgezet onderwijs meer kans krijgen om zich te bewijzen.

HET SCHOOLADVIES WORDT VOOR 1 MAART GEGEVEN

EINDTOETS EN SCHOOLADVIES

Alle leerlingen maken in groep 8 de verplichte eindtoets. De uitslag daarvan geldt als een tweede gegeven. De uitslag op de eindtoets mag niet gebruikt worden om het schooladvies naar beneden bij te stellen, ook niet als de score lager uitvalt dan verwacht. Je kind hoeft dus niet bang te zijn dat hij of zij de toets 'verknalt'. Als de eindtoets hoger uitvalt dan het schooladvies, is de basisschool verplicht om het schooladvies te heroverwegen. In overleg met de leerling en zijn ouders kan de school het advies dan naar boven bijstellen. Maar let op: dit is niet verplicht - de school kan ook besluiten het oude advies te handhaven.

Als het advies naar boven wordt bijgesteld, moet je kind op dit niveau worden toegelaten. De middelbare school mag je kind dan dus niet weigeren omdat er vanwege het oorspronkelijke schooladvies twijfel is over of je zoon of dochter het niveau wel aankan.

DE UITSLAG OP DE EINDTOETS
MAG NIET GEBRUIKT WORDEN
OM HET SCHOOLADVIES
NAAR BENEDEN BIJ TE STELLEN

6 VERSCHILLENDE EINDTOETSEN

TUSSEN HALF APRIL
EN HALF MEI

ALLE KINDEREN IN GROEP 8 MAKEN
IN HET VOORJAAR EEN EINDTOETS.
ER WORDT MEE GEMETEN WAT JE KIND
OP DE BASISCHOOL HEEFT GELEERD.
HET IS NIET ZO DAT DE ENE TOETS
MOEILIJKER IS DAN DE ANDERE.
WEL IS HET ZO DAT ZE ALLEMAAL
NET WAT ANDERS ZIJN.

SCHOOL MAG KIEZEN WELKE EINDTOETS WORDT GEBRUIKT.

Alle basisscholen zijn verplicht in groep 8 een eindtoets af te nemen. De scholen mogen zelf kiezen welke eindtoets ze willen gebruiken. Ze hebben de keuze uit zes verschillende eindtoetsen: de centrale eindtoets (Cito), ROUTE8, IEP Eindtoets, de Dia-eindtoets, de AMN Eindtoets en de CESAN Eindtoets. De eindtoetsen hebben allemaal dezelfde functie: ze geven inzicht in de reken- en taalvaardigheid van een leerling aan het einde van de basisschool. Toch verschillen ze behoorlijk van elkaar. De manier van afnemen is anders, de eindscores zijn verschillend en ze worden ook niet allemaal op dezelfde tijd gehouden. Scholen hebben dus echt iets te kiezen.

REKENEN, TAAL EN...

Alle eindtoetsen meten hoe goed je kind is in rekenen en taal. Maar in de eindtoetsen komen ook andere aspecten aan de orden. Iedere eindtoets legt zijn eigen accenten. Op pagina's hierna vind je allereerst een handig overzicht met de belangrijkste kenmerken en verschillen. Daarna worden de zes toetsen afzonderlijk nog uitgebreider beschreven.



ZIJN DE SCORES VAN ALLE EINDTOETSEN VERGELIJKBAAR?

Zes eindtoetsen die allemaal anders werken en andere accenten leggen: zijn die eigenlijk wel vergelijkbaar? In principe zou dat wel het geval moeten zijn. Alle eindtoetsen zijn namelijk gebaseerd op de officiële toetswijzer, die namens de overheid is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens. Welke eindtoets de school ook kiest, de toets zou altijd hetzelfde type scores moeten opleveren, die onderling vergelijkbaar zijn, ook al worden er verschillende schaalwaarden gebruikt.

Tijdens de eerste jaren sinds de invoering van de verplichte eindtoets, bleek dit in de praktijk toch niet helemaal te kloppen. Daarom hebben alle eindtoetsen dit jaar een gemeenschappelijke set van ankeropgaven, waarmee de aanbieders de toetsen op dezelfde manier kunnen normeren.

KINDVRIENDELIJKE EINDTOETS IS POPULAIR

De scholen hebben elk schooljaar tot 1 februari de gelegenheid om hun toets te kiezen. De centrale eindtoets heeft de afgelopen jaren terrein verloren aan de andere eindtoetsen. Scholen vinden de alternatieven kindvriendelijker doordat ze korter duren en/of digitaal worden afgenomen. Ook de manier van vragen stellen, de stof die wordt getoetst en het eindrapport zijn overwegingen die meespelen bij de keuze voor een eindtoets.



DE EINDTOETS GEEFT
INZICHT IN DE REKEN-
EN TAAVAARDIGHEID
VAN JE KIND!

6 EINDTOETSEN

KENMERKEN EN VERSCHILLEN IN VOGELVLUCHT



CENTRALE EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

College voor Toetsen en Examens (CvTE) i.s.m. Cito

ONDERDELEN:

Taal en rekenen. Het onderdeel Wereldoriëntatie is facultatief

DIGITAAL OF PAPIER?

Beide zijn mogelijk

WEL/NIET ADAPTIEF?

Papier: niet adaptief. Digitaal: wel adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

3 ochtenden

WANNEER:

Papieren versie: dinsdag 17, woensdag 18 en donderdag 19 april
Digitale versie: maandag 16 t/m donderdag 26 april

UITSLAG:

15 mei

WANNEER:

Tussen 15 april en 15 mei. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

Binnen 5 werkdagen na afname van de toets

BUREAU

ICE IEP EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

Bureau ICE

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Op papier; de kinderen schrijven in het toetsboekje

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee ochtenden, ongeveer 2 uur per ochtend

WANNEER:

Dinsdag 17 en woensdag 18 april

UITSLAG:

Binnen drie weken na afname



ROUTE8

ONTWIKKELD DOOR:

A-vision

ONDERDELEN:

Taal en Rekenen. Het onderdeel Functioneren (zelfconcept en werkhouding) is optioneel

DIGITAAL OF PAPIER?

Uitsluitend digitaal (via internet)

WEL/NIET ADAPTIEF?

Wel adaptief. Leerlingen mogen bovendien zelf bepalen in welke volgorde ze de onderdelen maken

HOE LANG MEE BEZIG:

2 à 3 klokuren

DIA-EINDTOETS

dia  eindtoets

ONTWIKKELD DOOR:

Dia taal BV (gelieerd aan Rijksuniversiteit Groningen)

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Digitaal

WEL/NIET ADAPTIEF?

Wel adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee keer anderhalf uur op één dagdeel

WANNEER:

Tussen 16 en 26 april. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

Vanaf 6 mei

AMN EINDTOETS

amn

ONTWIKKELD DOOR:

AMN

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Digitaal

WEL/NIET ADAPTIEF?

Wel

HOE LANG MEE BEZIG:

2-4 uur

WANNEER:

Tussen 16 en 26 april. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

Vanaf 14 krijgt de school het leerlingrapport toegestuurd. Als de leerlingen klaar zijn met de toets, zijn echter gelijk hun resultaten al bekend.

CESAN EINDTOETS



ONTWIKKELD DOOR:

CESAN, gelieerd aan o.a. Junior Einstein

ONDERDELEN:

Taal, rekenen en sociale-mediavaardigheden

DIGITAAL OF PAPIER?

Papier

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee ochtenden

WANNEER:

Dit jaar wordt de Cesan-eindtoets niet afgenomen omdat te weinig scholen voor deze toets hebben gekozen.



HOE WERKT EEN DIGITALE TOETS?

Bij een adaptieve toets, die op de computer wordt gemaakt, past de inhoud van de opgaven zich automatisch aan het niveau van de leerling aan. Maakt een kind veel fouten, dan worden op de opgaven wat makkelijker. Gaat het erg goed, dan krijgt het kind wat pittiger opgaven. In 2017 was alleen de eindtoets van ROUTE8 adaptief. In 2018 zijn ook de digitale centrale eindtoets, de AMN Eindtoets en de Dia-eindtoets adaptief.

REFERENTIE NIVEAUS

Alle rapportages van de eindtoetsen laten zien welk referentieniveau de leerling beheerst voor taal, taalverzorging en rekenen. Referentieniveaus geven aan hoe ver je kind is in de beheersing van lesstof en vaardigheden. Ze stoppen niet bij de basisschool, maar lopen door op de middelbare school. De meeste kinderen zitten na acht jaar basisonderwijs op niveau 1F. Sommigen zijn minder ver, anderen zijn juist verder en zitten al op referentieniveau 1S of 2F. Meer weten? Lees dan <https://www.heutinkvoorthuis.nl/nl/referentie-niveaus-wat-betekenen-ze/news/30/>

ROUTE8 > DE SNELLE ADAPTIEVE EINDTOETS

DE ADAPTIEVE EINDTOETS VAN ROUTE8 WORDT VIA INTERNET GEMAAKT EN PAST ZICH TIJDENS HET MAKEN AAN HET NIVEAU VAN JE KIND AAN. ER IS DUS GEEN SPRAKEN VAN 'DÉ ROUTE8-TOETS' - IEDER KIND MAAKT ZIJN OF HAAR EIGEN UNIEKE TOETS.



MINDER FRUSTRATIES EN MINDER TIJD KWIJT

Hoe werkt dat dan, zo'n adaptieve toets? Tijdens het maken van de toets wordt direct bijgehouden of je kind een vraag goed of fout beantwoordt. Goede antwoorden leiden tot moeilijkere vragen, bij fouten worden de vragen juist gemakkelijker. Goede leerlingen kunnen zo (te) makkelijke vragen overslaan en zwakkere leerlingen hoeven zich niet door (te) moeilijke vragen heen te worstelen. Dat voorkomt niet alleen frustraties, maar scheelt ook veel tijd. De ROUTE8-toets is de 'snelste' eindtoets: in 2 à 3 uurtjes is de toets gemaakt.

VEEL KEUZEVRIJHEID

Doordat de ROUTE8-toets zowel digitaal als adaptief is, is er vrij veel ruimte in de manier van maken. Zo mag je kind zelf kiezen in welke volgorde het de verschillende onderdelen wil doen. Ook hoeven niet alle kinderen op hetzelfde moment achter de computer of tablet plaats te nemen. Het risico dat kinderen die de toets eerder gemaakt hebben vragen doorspelen aan klasgenoten is minimaal. Welke vragen je kind precies krijgt is immers afhankelijk van zijn of haar niveau. Daarnaast is de database aan vragen erg groot. Zelfs kinderen met

exact hetzelfde niveau krijgen daardoor verschillende vragen voorgeschoteld.

NEGEN DEELTOETSEN

ROUTE8 is opgedeeld in negen deeltoetsen: vier voor Rekenen en vijf voor Taal. Optioneel kan de school ook het onderdeel Functioneren afnemen. Elk onderdeel begint met een voorbeeldvraag. Opvallend is de deeltoets 'luistervaardigheid' van het onderdeel Taal. ROUTE8 is de enige eindtoets waar luistervaardigheid aan bod komt. Je kind krijgt een aantal fragmenten te zien en te horen (via oordopjes) waarover vragen worden gesteld. Tijdens het beantwoorden van de vragen kunnen de fragmenten altijd teruggekeken worden.

REKENEN

Het onderdeel Rekenen bestaat uit vier deeltoetsen:

Getallen

Verhoudingen

Meten en meetkunde

Verbanden

ZIEK, OF KONIJN DOOD?

Is je kind ziek, of van slag doordat bijvoorbeeld net de avond ervoor het konijn is doodgegaan? Dan is het geen punt om de toets op een ander moment te maken. Als de toets maar wordt gemaakt in tussen 15 april en 15 mei. Daarnaast hoeft de toets hoeft niet in één keer te worden gemaakt. Kinderen kunnen tussentijds stoppen en op een later tijdstip weer verder gaan. Het is natuurlijk wel aan de school hoeveel vrijheid hiervoor wordt geboden.

WIE ZIJN DE MAKERS?

ROUTE8 is ontwikkeld door onderwijs-adviesbureau A-Vision in Apeldoorn. Dit bureau is gespecialiseerd in het ontwikkelen en afnemen van digitale tests ten behoeve van het onderwijs en van studie- en loopbaanadviezen.

KALE SOMMEN EN VERHAALTJESSOMMEN

Cito-toetsen staan bekend om de vele verhaaltjessommen die erin voorkomen. Kinderen die moeite hebben met taal lopen daar vaak in vast. De rekenopgaven van ROUTE8 zijn minder 'talig' en leveren een mix van sommen met context (verhaaltje) en zonder context (kale sommen).

TAAL

Het onderdeel Taal bestaat uit vijf deeltoetsen:

Luistervaardigheid

Leesvaardigheid

Taalverzorging

Spelling werkwoorden

Spelling niet-werkwoorden

Interpunctie

Woordenschat

Syntactische kennis

(synonieme zinnen en uitdrukkingen)

Semantische kennis (woordbetekenis en

woorden met gelijke betekenis)

Begrippenlijst

Zinsontleding

Woord benoemen

FUNCTIONEREN

Het onderdeel Functioneren is een optioneel gedeelte. De school bepaalt of dit deel wel of niet wordt gemaakt. Bij deze vragen is er geen sprake van goede of foute antwoorden. Je kind moet aangeven in hoeverre stellingen bij hem of haar passen. Dit zijn stellingen over bijvoorbeeld concentratie en motivatie, zelfbeeld en sociaal functioneren. Op basis van de antwoorden wordt een 'persoonlijkheidsprofiel' opgesteld, dat als apart rapport wordt meegestuurd met de uitslag.

UITSLAG BINNEN VIJF DAGEN

Als je kind de ROUTE8-toets maakt, hoeft het niet lang op de uitslag te wachten. Binnen vijf werkdagen nadat alle kinderen van de school de toets hebben gemaakt, krijgt de school de rapportages al toegestuurd.



BELLA EN BINK

ROUTE8 maakt gebruik van stripfiguurtjes die je kind helpen en uitleg geven. Dit zijn Bella en Bink. Voordat je kind aan de toets begint, leggen Bella en Bink in een filmpje uit wat je kind te wachten staat.

Het scorerapport geeft per onderdeel en per deeltoets aan welk niveau je kind heeft gehaald. Ook is er een totaalscore voor de onderdelen Taal en Rekenen. De wordt weergegeven met een rode stip op de balk met een schaal van 100-300. Net als bij de Cito-score komt de behaalde ROUTE8-score overeen met een adviesniveau voor een brugklatype:

< 141	Praktijkonderwijs
141 – 169	Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
170 – 180	Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
181 – 186	Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
187 – 194	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
195 – 202	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
203 – 211	Vmbo theoretische leerweg / havo
212 – 218	Havo
219 – 228	Havo / vwo
> 228	Vwo



MEER WETEN?
WWW.ROUTE8.NL

IEP EINDTOETS > SCHRIJVEN IN EEN VROLIJK BOEKJE

DE EINDTOETS MET DE VROLIJKSTE NAAM IS IEP. HET IS EEN AFKORTING, MAAR JE ZEGT GEWOON 'IEP'. VAN DE ZES TOETSEN HEEFT DE IEP EINDTOETS DE MEEST FRISSE EN KINDVRIENDELIJKE UITSTRALING. DE TOETSBOEKJES, WAARIN JE KIND MAG SCHRIJVEN, LIJKEN WEL WAT OP EEN KINDERTIJDSCRIFT EN ZIEN ER MODERN UIT.

TAAL GEEN STRUIKELBLOK

Een van de uitgangspunten bij de IEP Eindtoets is dat het gebruikte taalniveau in de opgaven geen onnodig struikelblok mag vormen om de vraag goed te beantwoorden. In de vragen worden korte, eenvoudige zinnen gebruikt, zonder moeilijke woorden. Iedere nieuwe zin begint op een nieuwe regel. Dat maakt de vragen makkelijk leesbaar. Bij de rekenopgaven is het taalniveau bewust lager dan het rekenniveau dat wordt gemeten. Kinderen die moeite hebben met taal, kunnen de opgave dus ook begrijpen.

Het streven van de makers van IEP is om een toets te maken die voor kinderen prettig en leuk is om te maken. Een ontspannen, gemotiveerd kind laat beter zien wat hij kan, zo is de achterliggende gedachte.

TAAL EN REKENEN

De IEP Eindtoets bestaat uit twee opgavenboekjes, beide met twee delen (taal en rekenen). Op beide toetsdagen maakt je kind een toetsboekje.



REKENEN

Het onderdeel Rekenen toetst de volgende vaardigheden:

Getallen

Verhoudingen

Met en meetkunde

Verbanden

TAAL

Het onderdeel Taal toetst de vaardigheden:

Lezen

Techniek en woordenschat

Opzoeken

Begrijpen

Interpreteren, evalueren en samenvatten

OOK OPEN VRAGEN

IEP is de enige eindtoets die naast meerkeuzevragen met drie of vier antwoorden ook open vragen bevat, zowel bij rekenen als bij taal. Volgens de makers is een open vraag in sommige gevallen geschikter om vaardigheden te meten dan een multiple choice vraag. Bij een open vraag moeten kinderen namelijk volledig zelfstandig het antwoord produceren. Met herkennen van het juiste antwoord, wegstrepen van foute antwoorden of domweg gokken komen ze er niet. De IEP Eindtoets begint met makkelijke opgaven en loopt op in niveau. In totaal heeft je kind ongeveer vier uur nodig om de toets te maken, verdeeld over twee ochtenden.

WIE ZIJN DE MAKERS?

De IEP Eindtoets is gemaakt door Bureau ICE. De eindtoets was het eerste project van dit bedrijf in het basisonderwijs, maar het had daarvoor al 25 jaar ervaring met het maken van toetsen en examens voor het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Taalverzorging

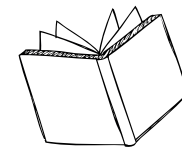
Werkwoordspelling

Niet-werkwoordspelling

Leestekens

BINNEN DRIE WEKEN: HET RAPPORT

Binnen drie weken na de IEP Eindtoets krijgt de school de uitslagen. De rapportage bestaat uit een overzichtelijke kaart die precies aangeeft hoe ver je kind is met rekenen en taal. Je kunt in één oogopslag zien of je kind de referentieniveaus voor taal en rekenen al heeft bereikt, of al verder of nog minder ver is. Verder krijg je per gemaakt onderdeel te zien hoeveel procent van de opgaven je kind goed heeft gemaakt.



Ook is er een schaal met een totaalscore (een getal tussen 50 en 100), die aangeeft welk schooltype bij je kind past:

50-58	Vmbo basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg
59 - 70	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
71 - 76	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
77 - 81	Vmbo gemengde/theoretische leerweg/havo
82 - 86	Havo
87 - 92	Havo/vwo
93 - 100	Vwo

BEKIJK DE VOORBEELDOPGAVEN

Wil je weten hoe de IEP-eindtoets er uitziet? Op de website www.toets.nl/voorbereiden-op-eindtoets is het mogelijk om voorbeeldopgaven te zien van taal en rekenen.



MEER WETEN?
WWW.TOETS.NL/
VOORROUDERS



DIA-EINDTOETS > DIGITALE TOETS IN ÉÉN DAGDEEL

HET GROTE VERSCHIL TUSSEN
DE DIA-EINDTOETS EN DE ANDERE
EINDTOETSEN? DE APARTE WOORDEN-
SCHATTOETS, DIE NAGAAT IN HOEVERRE
JE KIND OVERWEG KAN MET SCHOOL-
TAALWOORDEN.



KORT EN BOEIEND

Net als de digitale toetsen van Route8 en AMN, is de Dia-eindtoets een toets die niet veel tijd in beslag neemt. De kinderen zijn er twee keer anderhalf uur mee bezig, op één dagdeel. Voor veel scholen en kinderen is de korte duur van deze toetsen een groot pluspunt. Dia ontwikkelt zijn toetsen – het bedrijf maakt ook toetsen voor het leerlingvolgsysteem – op basis van een ontwikkelingsgerichte visie op leren. Die visie gaat uit van de gedachte dat kinderen zich ontwikkelen op basis van opgaven die voor hen betekenisvol en interessant zijn. Dat zie je ook terug in de eindtoets. De rekenopgaven gaan uit van situaties die kinderen in het dagelijks leven tegenkomen en de teksten in het onderdeel begrijpend lezen sluiten aan bij hun belevingswereld en interesses.

VIER DEELTOETSEN

De Dia-eindtoets bestaat uit vier onderdelen: rekenen, begrijpend lezen, taalverzorging en woordenschat. Rekenen weegt het zwaarst (40%), gevolgd door begrijpend lezen (30%), taalverzorging (20%) en woordenschat (10%).

De makers hebben goed gekeken naar de kritiek die Cito-toetsen vaak oogsten. Bij de rekenopgaven wordt veel beeld gebruikt, in plaats van verhaaltjes. Zo vormt taal geen struikelblok voor de kinderen. Spelling wordt niet getoetst door het aanwijzen van fout gespelde woorden (de manier van toetsen die Cito gebruikt), maar door middel van een dictee.

APARTE TOETS WOORDENSCHAT

Van de zes eindtoetsen is de Dia-eindtoets de enige die een aparte toets woordenschat heeft. Volgens Dia is woordenschat namelijk een belangrijke voorspeller van schoolsucces. Voor alle vakken is een goede woordenschat van belang, vooral als het gaat om schooltaalwoorden. Waar in de centrale eindtoets aandacht is voor basiswoordenschat en speciale moeilijke woorden, richt de Dia-eindtoets zich op schoolwoorden: woorden die je kind nodig heeft op school, en straks dus ook in het voortgezet onderwijs.

Rekenen

42 opgaven
70 minuten

Begrijpend lezen

65 opgaven
70 minuten

Taalverzorging

48 opgaven
25 minuten

Woordenschat

36 opgaven
20 minuten



29 MEI: DE UITSLAG

Op 29 mei krijgen de school de uitslagen van de Dia-eindtoets. Voor alle kinderen is er een leerling-rapport. Dit rapport is makkelijk af te lezen en er staat duidelijke uitleg bij.

Dankzij de overzichtelijke vormgeving zie je in één oogopslag hoe goed je scoort op de getoetste onderdelen en welk schoolniveau daarbij hoort. Prettig is dat niet alleen wordt aangegeven dat je dochter voor een bepaald vak een havo-niveau heeft, maar dat je ook precies kunt zien of dat nét havo, gemiddeld havo of bijna vwo is, en alles daartussenin.



DE REKENOPGAVEN GAAN UIT VAN SITUATIES
DIE KINDEREN IN HET DAGELIJKS LEVEN TEGENKOMEN
EN DE TEKSTEN IN HET ONDERDEEL
BEGRIJPEND LEZEN SLUITEN AAN
BIJ HUN BELEVINGSWERELD EN INTERESSES.



De eindscore wordt weergegeven in een getal tussen 321 en 391. Op een schaalverdeling kun je aflezen welk schooladvies daarbij hoort:

333 – 346 Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
347 – 353 Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
354 – 361 Vmbo gemengde/theoretische leerweg
362 – 370 Havo
371 – 391 Vwo

TIPS VOOR VERBETERING

De Dia-toets geeft ook informatie over verbeterpunten. Het is een zogeheten diagnostische toets die inzicht geeft in de zwakke, maar ook in de sterke kanten van je kind. Dat biedt de school handvatten om gericht met je kind aan de slag te gaan op zijn eigen niveau.

AMN EINDTOETS > TOETS ZONDER FRANJE

EINDTOETS ALS STARTPUNT

Bij AMN noemen ze hun digitale eindtoets intern wel 'de eindtoets zonder naam'. Ze wilden namelijk een eindtoets maken zonder toetsers en bellen, die gewoon doet waarvoor hij bedoeld is: meten wat er moet worden gemeten, met zo min mogelijk belasting voor de kinderen en een betrouwbare uitslag. Dat vertaalt zich in korte, duidelijk weergegeven vragen in een vrij sobere vormgeving.

Eigenlijk is de AMN eindtoets maar het halve werk. Het is namelijk de bedoeling (niet verplicht) dat de school je kind ook de toets Aansluiting PO-VO laat maken. Dat is een veel langere toets van wel 6 uur, die in vier sessies gemaakt wordt. Deze toets kijkt niet alleen naar wat je kind al geleerd heeft op het gebied van taal en rekenen. Er wordt ook onderzocht wat je kind in aanleg in huis heeft én hoe gemotiveerd hij of zij is om eruit te halen wat erin zit. Want dat zijn belangrijke voorspellers voor studiesucces en leerresultaten.

Rekenen

Getallen
Verhoudingen
Meten en meetkunde
Verbanden

Taal

Lezen
Spelling
Werkwoordspelling
Leestekensn

DE UITSLAG

Zodra de leerlingen klaar zijn met de toets, zijn de resultaten bekend. Binnen 10 werkdagen na de laatste afnamemogelijkheid krijgt de school de schriftelijke leerlingrapportages toegestuurd. De informatie in het leerlingrapport is sober. Per onderdeel laat het zien op welk referentieniveau je kind heeft gepresteerd. Ook wordt een totaalscore gegeven op een schaal van 300 tot 500, dat aangeeft welk niveau voor jouw kind wordt geadviseerd in het voortgezet onderwijs:

302 - 316	Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
316 - 322	Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
322 - 340	Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
340 - 347	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
347 - 380	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
380 - 394	Vmbo gemengde/theoretische leerweg / havo
394 - 434	Havo
434 - 457	Havo / vwo
457 - 500	Vwo



MEER WETEN?
[WWW.AMN.NL/
ONDERWIJS/
PO/EINDTOETS-PO/](http://WWW.AMN.NL/ONDERWIJS/PO/EINDTOETS-PO/)

OEFENEN VOOR DE EINDTOETS WEL OF NIET DOEN?

ALS JE IN GOOGLE ZOEKT OP 'OEFENEN VOOR DE EINDTOETS', BUITELN ER TIENTALLEN SITES OVER JE BEELDSCHERM WAAR JE KIND - AL DAN NIET TEGEN BETALING - AAN ZIJN 'CITO'-VAARDIGHEDEN KAN WERKEN. IS HET NUTTIG OF NODIG OM TE OEFENEN VOOR DE EINDTOETS?

ACHT JAAR 'OEFENEN' IS VOLDOENDE

Oefenen voor de eindtoets is niet nodig. De acht jaren op de basisschool vormen één grote oefensessie! De eindtoets doet immers niets meer of minder dan meten wat je kind heeft geleerd op het gebied van taal en rekenen in acht jaar basisschool. Je kind kan niet zakken of slagen voor de eindtoets. Extra oefenen of leren voor de eindtoets is niet nodig. Door - bijvoorbeeld met veel oefenen - te veel nadruk te leggen op toetsen, raken kinderen alleen maar gestrester, wat de resultaten niet ten goede komt. Als je kind lekker in zijn vel zit, zal het bij de eindtoets gewoon laten zien wat in zijn vermogen ligt. Precies waar de toets voor is bedoeld. Dat er toch zo'n groot aanbod is van oefensites en -boekjes, is vooral een erfenisje uit het verleden. Voor 2015 woog de Cito-score zwaar mee bij het schooladvies en de toelating tot het voortgezet onderwijs. De verleiding om de uitslag met oefenen 'op te krikken' was voor veel ouders groot. Nu de uitslag van de verplichte eindtoets niet meer meeweegt voor het schooladvies of de toelating, speelt dat niet meer. Is oefenen dan helemaal uit den boze? Nee hoor.

Als je kind moeite heeft met staartdelingen of de spelling van werkwoorden lastig vindt, kan het echt geen kwaad als je hiermee thuis aan de slag gaat. Het zijn immers vaardigheden die je kind wel zou moeten beheersen. Als het je kind met thuis oefenen en extra uitleg van jou wel lukt, heeft hij daar de rest van zijn leven profijt van. Overleg wel even met de leerkracht hoe je dit het beste kunt aanpakken. Begin echter niet in de weken voorafgaand aan de eindtoets nog met oefenen, dat legt te veel de druk op de toets en geeft een vertekend beeld van het niveau van je kind. Wacht liever tot de uitslag bekend is en ga dan aan de slag met de onderdelen waarop je kind nog niet zo goed scoorde. Op die manier kun je de eindtoets gebruiken om de basis te versterken waarmee je kind aan de brugklas begint.

BEREID JE KIND VOOR OP DE EINDTOETS

Oefenen voor de eindtoets is dus niet nodig, maar het kan wel goed zijn om je kind voor te bereiden op de toets. Soms zijn kinderen toch wel een beetje zenuwachtig voor de toets. Dan beginnen ze er rustiger aan als ze weten wat hen ongeveer te wachten staat. Op school wordt daarom vrijwel altijd een aantal voorbeeldopgaven gemaakt, zodat de kinderen weten hoe de toets er ongeveer uitziet, wat de vraagstelling is en hoe ze moeten antwoorden. Voor de meeste kinderen is dat voldoende voorbereiding. Sommige kinderen vinden het prettig als er verder zo weinig mogelijk aandacht aan de eindtoets wordt besteed: de toetsdag is een dag als alle andere. Voor andere kinderen is het fijn als ze een beetje extra worden aangemoedigd ('doe je best, je kunt 't!') of een beetje in de watten worden gelegd ('s avond het lievelingseten eten, of wat langer een computerspelletje mogen spelen). Als ouder ken je je kind het beste. Zie ook: Tips voor de toets (blz. 22).

OEFENEN VOOR BIJSTELLING VAN HET SCHOOLADVIES? DOE HET NIET!

De toetsuitslag telt niet mee voor het schooladvies. Maar als je kind hoger scoort dan het schooladvies, moet de school overwegen het schooladvies naar boven bij te stellen. Bij een tegenvallend schooladvies zou je in de verleiding kunnen komen om intensief met je kind te gaan oefenen in de

hoop dat het een hogere Cito-score haalt en daarmee misschien alsnog een hoger schooladvies.

Hoe groot ook de verleiding: doe het niet! Juist bij twijfel over het schooladvies is het verstandig om je kind de eindtoets zo neutraal mogelijk te laten maken. Op die manier vormt de eindtoets namelijk een perfecte second opinion. Heeft de school je kind inderdaad te laag ingeschat, dan blijkt dat wel uit een goed gemaakte toets. Geef de uitslag de school gelijk, dan heb

jij zelf je kind overschat. Als je intensief met je kind gaat oefenen voor de eindtoets, is de kans groot dat je kind inderdaad een hogere score behaalt dan zonder oefenen. De vraag is alleen wat z'n kunstmatig opgekrikte score waard is. Zou je kind dankzij die score op een hoger onderwijsniveau terechtkomen, dan is de kans groot dat het voortdurend op zijn tenen moet lopen om het niveau aan te kunnen - als dat al lukt...

DYSLEXIE, DYSCALCULIE OF KLEURENBLINDHEID

AANPASSINGEN IN DE EINDTOETSEN

OOK KINDEREN MET DYSLEXIE OF DYSCALCULIE EN KINDEREN DIE BIJVOORBEELD KLEURENBLIND ZIJN OF SLECHTZIEND MOETEN DE EINDTOETS MAKEN. DE DRIE BESCHIKBARE EINDTOETSEN HOUDEN ECHTER WEL REKENING MET DEZE EXTRA MOEILIKHEDEN. ER ZIJN SPECIALE VERSIES VOOR KINDEREN MET SPECIALE ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE. DE MOGELIJKHEDEN VERSCHILLEN PER EINDTOETS.

DYSLEXIE

De digitale adaptieve centrale eindtoets heeft een voorleesfunctie voor dyslectische kinderen. Alle kinderen kunnen met een loop teksten en afbeeldingen vergroten. Van de papieren centrale eindtoets zijn er audioversies voor dyslectische of slechtzierende kinderen. Voor blinde kinderen is er een braille-versie.

ROUTE8 is beschikbaar in een aparte versie, waarbij gebruik wordt gemaakt van Readspeak om de teksten voor te lezen. De voorgelezen woorden zijn gearceerd. Daarnaast is het (voor alle kinderen) mogelijk om het lettertype te vergroten. De speciale dyslexieversie is in principe voorbehouden aan kinderen met een dyslexieverklaring.

De IEP Eindtoets is beschikbaar in een vergrote versie van de toetsboekjes, met een grote letter. Daarnaast is er een gesproken versie. De school mag bovendien besluiten om kinderen met dyslexie meer tijd te geven.

De Dia-eindtoets heeft een ingebouwde ingesproken versie. Ook is het mogelijk om de toetsschermen te vergroten en mag je kind meer tijd gebruiken.

De AMN Eindtoets heeft geen aparte versie voor kinderen met dyslexie. Ook krijgt je kind meer tijd om de toets te maken.

DYSCALCULIE

Geen van de toetsen heeft een aparte versie voor kinderen met dyscalculie. Wel mag de school je kind meer tijd geven of zijn er andere aanpassingen mogelijk. Hulpmiddelen zoals tafelkaarten en rekenmachines zijn niet toegestaan.

KLEURENBLINDHEID

De centrale eindtoets is er ook in een zwart-wit versie op normale grootte, speciaal voor kinderen die kleurenblind zijn.

ROUTE8 heeft geen aparte versie voor kleurenblinden, omdat de normale toets geen problemen geeft voor kleurenblinden.

De IEP Eindtoets is beschikbaar in een zwart-wit uitgave van de opgavenboekjes.

ZORGPLICHT

De school heeft de wettelijk plicht om vooraf te onderzoeken aan welke speciale ondersteuning leerlingen behoefte hebben. Als je je zorgen maakt, kaart die dan gerust aan bij de school.



TIPS VOOR DE TOETS



TIPS VOOR KINDEREN

- Vertrouw erop dat je het kunt!
- Lees de vragen rustig door en bekijk de plaatjes. Ga bij jezelf na of je begrijpt wat de vraag precies is.
- Als je een vraag tegenkomt waar je echt het antwoord niet op weet, sla die dan over. Je kunt het dan later nog eens proberen.
- Geef altijd een antwoord, ook als je er echt niet uitkomt. Bij meerkeuzevragen heb je altijd de kans dat je goed gokt!
- Eet en drink gezond tijdens de toets. Op (suikervrije) kauwgom kauwen kan helpen om je te concentreren. Op veel scholen mogen kinderen daarom kauwgom gebruiken tijdens toetsen.
- Relax! Ga 's middags lekker naar buiten, sporten of een film kijken. Dan kun je je de volgende dag weer goed concentreren.

TIPS VOOR OUDERS

- Ga ontspannen om met de eindtoets.
- Toetsen maken is zwaar werk, houd er rekening mee dat je kind moe is als het thuiskomt.
- Toon belangstelling. Vraag hoe de toets ging en waar de vragen over gingen. Vraag hoe je kind de toets heeft ervaren. Was het leuk om te doen? Was het moeilijk? Lukte het om geconcentreerd te blijven?
- Ga iets leuks doen met je kind. Speel een spelletje, koop een ijsje.
- Wees trots op je kind en laat blijken dat jij er vertrouwen in hebt. Je kind heeft acht jaar op school gezeten en in die tijd heel veel geleerd. Dat komt er in de eindtoets echt wel uit.

COLOFON

Uitgave: Heutink voor Thuis
Tekst: Jacqueline Wouda

© Heutink voor Thuis, 2018. Alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

